

Nr 189.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 21) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige för budgetåret 1947/48 beräkna ett anslag av 750 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 238, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 18 april 1947, föreslagit riksdagen att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln anvisa ett anslag av 798 000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 756 000 kronor samt disponeras på sätt framgår av statsläggaren s. 70.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 oktober 1946 ha fyra sakkunniga tillkallats att inom utrikesdepartementet verkställa utredning och avgiva förslag i frågan, huruvida Svenska institutet, Svenska turisttrafikförbundet och andra organisationer för upplysningsverksamhet i utlandet, vilka åtnjuta understöd, kunna helt eller delvis sammanslås ävensom, för den händelse en sammanslagning ej synes böra komma i fråga, huru en klarare avgränsning av nämnda organisationers verksamhetsområden och arbetsuppgifter skall kunna åvägbringas.

De sakkunniga ha från början inriktat sitt arbete på att kunna framlägga betänkande och förslag i ämnet i så god tid att desamma kunnat tjäna som vägledning vid uppgörandet av Kungl. Maj:ts slutliga förslag till innevarande års riksdag rörande anslagsbehoven för upplysningsverksamhet i utlandet under nästkommande budgetår. På grund av uppgiftens omfattning och arbetsmaterialets svåröverskådlighet har detta emellertid icke visat sig möjligt. Härtill kommer att de av utredningen berörda informationsorganens karaktär av fristående, med statsbidrag understödda enskilda institutioner gjort det nödvändigt för de sakkunniga att vid överläggningar med företrädare för de skilda organen ingående dryfta vid utredningen framkomna förslag till organisatoriska och andra ändringar. Det har nämligen av de sakkunniga ansetts lämpligt att ifrågakommande ändringsförslag från början utformas så, att de kunna förväntas vinna nödig anslutning från de berörda institutionernas sida.

Under sådana omständigheter ha de sakkunniga anmodats att separat avgiva yttrande över de framställningar om statsbidrag under budgetåret 1947/48 som inkommit från Svenska institutet, Svenska turisttrafikförbundet ävensom

Sveriges allmänna exportförening för vad angår den av Svensk-internationella pressbyrån bedrivna upplysningsverksamheten. I sådant yttrande ha de sakkunniga framlagt sin uppfattning rörande upplysningsverksamhetens provisoriska ordnande under nästkommande budgetår och föreslagit anordningar vilka ansetts kunna genomföras utan föregripande av de sakkunnigas slutliga ståndpunktstagande till det givna utredningsuppdraget.

I det för innevarande budgetår anvisade anslaget ingår en anslagspost å 450 000 kronor till bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet. Till rätten att utnyttja detta statsbidrag har, liksom för motsvarande för budgetåret 1945/46 anvisade bidrag, knutits villkoret att minst lika stort belopp erhöles från enskilt håll. *De sakkunniga* ha föreslagit, att för Svenska institutets verksamhet under budgetåret 1947/48 anvisa ett statsanslag av 455 000 kronor, däri inbegripet 20 000 kronor för utgivande av s. k. Sverige-bok, ävensom att detta anslag får av institutet utnyttjas oavkortat och utan därtill knutet villkor beträffande storleken av det belopp, som i enskilda bidrag må komma att ställas till institutets förfogande. Beträffande de skäl de sakkunniga anfört till stöd för nämnda förslag får utskottet hänvisa till propositionen (s. 3—10).

Av innevarande budgetårs anslag utgår såsom bidrag till Svenska turisttrafikförbundet ett belopp av 150 000 kronor. *De sakkunniga* (se prop. s. 12—14) förorda, att för förbundets verksamhet under budgetåret 1947/48 anvisas ett till 200 000 kronor höjt statsanslag. Därvid förutsättes att det bidrag å 31 100 kronor, som sedan budgetåret 1943/44 utgått från upplysningsanslaget under tredje huvudtiteln till den förbundet underställda Svenska rese- och informationsbyrån i New York, under samma anslag uppföres med oförändrat belopp jämväl för nästkommande budgetår. I sitt betänkande avse de sakkunniga att till prövning upptaga frågan, huruvida icke sistnämnda bidrag framgent bör i budgettekniskt avseende sammanföras med övriga statsanslag för hithörande ändamål.

Såsom bidrag till Svensk-internationella pressbyrån utgår av anslaget för innevarande budgetår ett belopp av 15 000 kronor. *De sakkunniga* (se prop. s. 14—16) förorda, att för pressbyråns verksamhet under budgetåret 1947/48 anvisas ett med 63 000 kronor till 78 000 kronor höjt bidrag. Höjningen av bidraget beror emellertid i sin helhet på omdispositioner av upplysningsmedlen och uppväges alltså av lika stora minskningar av andra poster under anslaget (se departementschefens nedan intagna anförande).

Departementschefen har för sin del anfört följande.

Till de av de sakkunniga framförda synpunkterna i fråga om anslaget under nästkommande budgetår till upplysningsverksamhet i utlandet anser jag mig kunna giva min anslutning.

Övervägande skäl synas tala för att anslaget till Svenska institutet icke längre knytes till villkoret, att samma belopp skall inflyta i bidrag från enskilt håll. Reellt innebär detta icke någon förhöjning av statsbidraget för budgetåret 1947/48 men befriar styrelsen från de uppenbara olägenheter, som varit förbundna med hittills rådande osäkerhetstillstånd i fråga om medelstillgången. Vad de sakkunniga i övrigt anfört i fråga om institutets budgetberäkningar föranleder icke heller erinran från min sida.

I och för sig hade det varit önskvärt, att jämväl för vad angår Svenska turisttrafikförbundet ett oförändrat anslag kunnat föreslås för nästkommande budgetår i avvaktan på de sakkunnigas slutliga betänkande. De skäl som de sakkunniga anfört för en höjning redan nu av anslaget synas mig emellertid övertygande. Den av de sakkunniga till 50 000 kronor begränsade ökningen anser jag mig därför böra tillstyrka.

Övriga förslag från de sakkunnigas sida innebärande av praktiska hänsyn betingade överflyttningar av vissa medelsanvisningar under de olika delposterna synas väl motiverade. Som följd härav skulle den särskilda posten för utgivande av ny upplaga av »Sweden Year Book» bortfalla och beloppet i stället ingå i bidraget till Svenska institutet. Till det samlade anslaget för Internationella pressbyrån skulle överföras 15 000 kronor från institutet, 33 000 kronor från upplysningsverksamheten i Sydamerika, 7 000 kronor från artikel- och illustrationsmaterial för beskickningar och konsulat samt 8 000 kronor av det till utrikesministerns förfogande stående marginalbeloppet.

Då Tidningarnas telegrambyrå upphört med den förmedling av ekonomiska nyheter, vartill medel hittills beräknats under särskild anslagspost, kan huvuddelen av detta belopp bortfalla. Det arvode som sedan länge utgått med 1 500 kronor för redigering av visst ekonomiskt informationsmaterial till Storbritannien har samtidigt ansetts böra höjas till 3 600 kronor. Anslagsposten reduceras sålunda från 11 500 kronor till 3 600 kronor eller med 7 900 kronor.

Den totala merbelastningen av anslaget skulle sålunda utgöra (+ 50 000 — 7 900 =) 42 100 kronor, och förevarande anslag, som i gällande riksstat upptagits till 756 000 kronor, beräknas på följande sätt:

	Kronor
1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet (+ 20 000 — 15 000)	455 000
2. Bidrag till Svenska turisttrafikförbundet (+ 50 000).....	200 000
3. Bidrag till den svenska rese- och informationsbyrån i New York	31 100
4. Bidrag till svensk-internationella pressbyrån (+ 15 000 + 33 000 + 7 000 + 8 000)	78 000
5. Upplysningsverksamheten i Sydamerika (— 33 000)	17 000
6. Redigering av visst nyhetsmaterial rörande Sverige (— 7 900).... (Ny upplaga av »Sweden Year Book» — 20 000)	3 600
7. Artikel- och illustrationsmaterial för beskickningar och konsulat (— 7 000).....	3 000
8. Till ministerns för utrikes ärendena förfogande (— 8 000 — 100)	10 300
Summa kronor	798 000

Såsom i ärendet framhållits hava 1946 års sakkunniga för upplysningsverksamheten i utlandet icke kunnat framlägga betänkande och förslag i ämnet i så god tid, att desamma kunnat tjäna som vägledning vid uppgörandet av Kungl. Maj:ts slutliga förslag till innevarande års riksdag rörande anslagsbehoven för upplysningsverksamhet i utlandet för nästa budgetår. Däremot hava de sakkunniga framlagt sin uppfattning rörande verksamhetens provisoriska ordnande under sistnämnda budgetår och föreslagit vissa anordningar, vilka ansetts kunna genomföras utan föregripande av de sakkunnigas slutliga ståndpunkts tagande i ämnet.

Utskottet.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit sig kunna giva sin anslutning till de av de sakkunniga härutinnan framförda synpunkterna. Jämväl enligt utskottets mening synas vägande skäl tala för att statsanslaget till Svenska institutets verksamhet må utgå utan att därvid som villkor uppställas att ett lika stort belopp skall inflyta från enskilt håll. Utskottet förordar alltså, att denna paritetsregel icke längre vidhålles.

De verkställda kostnadsberäkningarna, innebärande i huvudsak förutom vissa omDispositioner av upplysningsmedlen en höjning med 50 000 kronor av bidraget till Svenska turisttrafikförbundet, hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln anvisa ett anslag av 798 000 kronor.

Stockholm den 17 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 187.
